

মেলা ব্যবসায় বিধি

ভারতীয় বিজার্ভ বেংকৰ ঘোৱা ২৮ চেপ্টেম্বৰ ২০০৬ ইং তাৰিখৰ RBI/2006-2007/138 DNBS (PD) CC No. 80/03.10.042/2005-06 প্ৰকাশিত অধিসূচনা আৰু চিঠি মৰ্মে ও হিন্দুজা লেল্যাণ্ড ফাইনেঞ্চ লিমিটেডে (যাক কোঁ: হিচাবে উল্লেখ কৰা হৈছে) মেলা ব্যবসায় বিধিৰ লেনদেনৰ ওপৰত কেতবোৰ নীতি নিয়ম নিৰ্দিষ্ট কৰিছে। সেই মৰ্মে ঘোৱা ১০ মে' ২০১৩ ইং তাৰিখে মেলা ব্যবসায়ৰ বাবে তলত উল্লেখ কৰা বিধি নিয়ম কৰাপাইত কৰিছে।

বিধিনিয়মৰ কাৰ্য্য ক্ৰমণিকাসমূহ :

তলত তেনে প্ৰাৰম্ভিক ক্ৰমণিকা উল্লেখ কৰা হ'ল :

ঝণ লওঁতাৰ লগত ব্যৱসায়িক লেনদেনৰ সম্পর্ক স্বচ্ছ ভাৱে বাখি ব্যৱসায় উন্নত কৰা।

ঝণ দাতাৰ্হ আৰু ঝণ লওঁতা ব্যৱসায়ৰ মাজত শুন্দৰ আৰু বন্ধুত্বপূৰ্ণ ভাবাপন্ন ভাটুট বখা।

প্ৰাহকৰ লগত ভদ্ৰ আৰু নমনীয় ব্যৱহাৰ অটুট বখা।

প্ৰাহকক অসন্তুষ্টিত নকৰাৰ সকলো প্ৰস্তুতি মজবুত বখা।

(১) ঝণ পাবলৈ কৰা আবেদন আৰু পদ্ধতি :

(ক) সকলো ঝণ লওঁতাৰ লগত সঘনাই ঝণ লওঁতাৰ মাত্ৰভাষাত অথবা ঝণ লওঁতাই বুজি পোৱা ভাষাত যোগাবোগ বখা।

(খ) কোম্পানীৰ উৎপাদিত প্ৰতিবিধি সামগ্ৰীৰ পাৰ্থক্য জাননীযোগে প্ৰাহক অৱগত কৰা।

(গ) ঝণৰ আহি ফৰ্মত সকলো / যাৱতীয় নিৰ্দেশ ও নিয়মাবলী সন্নিবিষ্টি কৰি ঝণ লওঁতাক বোধগম্য কৰা।

(ঘ) আবেদন প্ৰাপ্তিৰ স্বীকাৰোক্তি পত্ৰ কোম্পানীয়ে প্ৰদান কৰা।

(ঙ) কোম্পানীয়ে এক নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ ভিতৰত ঝণ ফৰ্ম তদন্ত কৰাৰ নিৰ্দেশ ঝণ লওঁতাসকলক পূৰ্ণগভাৱে অৱগত কৰিব।

(২) ঋণ পরিমাণ আৰু স্বত্ত্বাবলী :

কোম্পানীয়ে আবেদনকাৰীৰ আবেদন আৰু আবেদনকাৰীৰ মানদণ্ড জৰীপৰিবণ পদ্ধতি -

(ক) কোম্পানীয়ে ঋণ লওঁতাৰ বুজিব পৰা ভাষা অথবা মাত্ৰ ভাষাত ফৰ্ম প্ৰস্তুত কৰিব লিখিত বা ছপা ফৰ্ম ব্যৱহাৰ কৰিব ফৰ্মত ঋণৰ পৰিমাণ, সুতৰ হাৰ আৰু উভতনি ধনৰ পৰিমাণ সম্পূৰ্ণ উল্লেখ থাকিব লাগিব। আৰু কি কাৰণত প্ৰাহকৰ আবেদন নাকচ কৰা হ'ল তাৰ সম্পূৰ্ণ কাৰণ উল্লেখ থাকিব লাগিব।

(খ) কোম্পানীয়ে অতিৰিক্ত সুত দাবী কৰিলে তাক প্ৰাহকে চহী কৰাৰ পূৰ্বেই প্ৰাহকক সম্পূৰ্ণ কথা বুজাই দিব লাগিব।

(গ) কোম্পানীয়ে প্ৰাহকৰ লগত কৰা চুক্তিৰ সকলো স্বত্ত্ব নিজৰ কাৰ্য্যালয়ৰ ফাইলত থাকিব লাগিব।

(ঘ) কোম্পানীয়ে প্ৰাহকক স্বত্ত্বসহ একোখনকৈ চুক্তিৰ প্ৰতিলিপি প্ৰদান কৰিব লাগিব।

৩। ঋণ প্ৰদান/ নিয়ম পৰিৱৰ্তন আৰু স্বত্ত্বাবলী :

কোম্পানীয়ে ঋণ প্ৰদানৰ সকলো কথা আৰু সম্পাদিত ধনৰ লগতে ঋণ আৰু দৃঢ়তা লিখিত ভাৱে প্ৰাহকক জনাব :

(ক) কোম্পানীয়ে ঋণ প্ৰদান কৰাৰ পূৰ্বেই প্ৰাহকক ঋণৰ শতকৰা সুতৰ হাৰ, সেৱাকৰ, মূলধন ফেৰৎৰ লগতে ঋণ পৰিশোধৰ সময় উকলি গলে প্ৰাহকে কি পৰিমাণৰ জৰিমনা ভৱিব লাগিব তাক অৱগত কৰাৰ লাগিব। কোম্পানীয়ে সময়ে সময়ে পৰিৱৰ্তনশীল নিয়মাবলী প্ৰাহকক জাননীয়োগে অৱগত কৰাৰ লাগিব। ঋণ চুক্তিৰ সকলো বিধি আৰু স্বত্ত্বাবলী উল্লেখ থাকিব লাগিব।

(খ) সকলো সিদ্ধান্ত বা পুনৰ আবেদন আদিৰ সকলো কথা ঋণ চুক্তিৰ সন্নিবিষ্টিত থাকিব লাগিব।

(গ) প্ৰাহকে লোৱা মূলধন সুতসহ উভতাই দিয়াৰ পিচত প্ৰাহকৰ সকলো নথি আৰু বন্ধকীত সম্পত্তি উভতাই দিয়াৰ উপৰিও এখন প্ৰমাণ পত্ৰ প্ৰাহকক প্ৰদান কৰিব লাগিব। অতিৰিক্ত জৰিমনা ধন বা বাকী থাকিলে ও সেই ধন উভতাই দিলে তাৰো উল্লেখ থাকিব লাগিব। অতিৰিক্ত ঋণ ফেৰৎ নিদিলে তেনে প্ৰাহকৰ প্ৰতি কোম্পানীৰ কৰণীয় কি হ'ব নাইবা কোম্পানীয়ে তেনে প্ৰাহকৰ প্ৰতি কি ব্যৱহাৰ লব তাৰো বিতং বিৱৰণ থাকিব লাগিব। প্ৰাহকৰ বিশেষ অসুবিধা থাকিলে তেনে প্ৰাহকে লিখিতভাৱে কোম্পানীক নিজৰ অসুবিধাৰ বিষয়ে অৱগত কৰাৰ লাগিব। কোম্পানীয়ে পাবলগীয়া অতিৰিক্ত মূলধন অথবা সুত দাবী কৰিবলগীয়া হ'লে তেনে ক্ষেত্ৰত আবেদন ফৰ্মত স্বত্ত্বৰ সম্পূৰ্ণ নিয়মাবলী উল্লেখ থাকিব লাগিব নাইবা কোম্পানীয়ে প্ৰাহকৰ চিকিৎসিতি নথি কি কাৰণত ঘূৰাই নিদিব তাৰো বিৱৰণ কোম্পানীৰ নথিত থকাৰ উপৰিও প্ৰাহকক সেই সম্পর্কে অৱগত কৰাৰ লাগিব।

৪। সাধাৰণ নিয়মাবলী :

- (ক) কোম্পানীয়ে পূৰ্বতে কৰা চুক্তিৰ বাহিৰে গ্ৰাহকৰ ওপৰত নতুনকৈ স্বৰ্ত্ত জাপি দিব নোৱাৰে। কোম্পানীৰ প্ৰস্তাৱিত চুক্তি মৰ্মে তেনে নতুন নিয়ম বা স্বৰ্ত্তাবলী গ্ৰাহকৰ ওপৰত আৰোপ কৰিবলৈ হ'লৈ তাৰ স্পষ্ট কাৰণ গ্ৰাহকক লিখিত ভাৱে অৱগত কৰাৰ লাগিব।
- (খ) এবাৰ এখন আবেদন গ্ৰাহকৰ পৰা প্ৰহণ কৰাৰ পিচত যদি কোম্পানীৰ কোনো ধৰণৰ বাধা নিষেধ নাথাকে তেতিয়াহলে কোম্পানীয়ে ২১ দিনৰ ভিতৰত তেনে আবেদন গ্ৰাহ্য কৰি গ্ৰাহকক ঝণ প্ৰদান কৰিব লাগিব। পৰিৱৰ্তনশীল নিয়মাবলী আইন সংগত হ'ব লাগিব।
- (গ) যদি গ্ৰাহকে এবছৰৰ ভিতৰত ঝণ পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰে তেতিয়াহলে কোম্পানীয়ে গ্ৰাহকক বেয়া ব্যৱহাৰ, কটু বা অশ্লীল বাক্য প্ৰয়োগ কৰিব নোৱাৰিব অথবা গ্ৰাহকৰ ওপৰত শাৰিৰিক শক্তি প্ৰয়োগ কৰি সুত অথবা মূলধন ঘূৰাইলৰ নোৱাৰিব। ঝণদাতাৰ্ত কোম্পানীয়ে নিয়োজিত কৰ্মচাৰীক ভদ্ৰ আৰু সু-ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ দিব লাগিব।
- (ঘ) NBFC বোর্ডৰ সঞ্চালকে নিজৰ মাজত বহি বিবাদ সম্পৰ্কীয় বিষয় খোলোচা ভাৱে আলোচনা কৰি কেনেবোৰ বিবাদ নিষ্পত্তিৰ নিয়মাবলী ঠিক কৰি প্ৰস্তাৱ প্ৰহণ কৰিব। তেনেবোৰ বাদ-বিবাদ নিয়োজিত কৰ্মচাৰীয়ে উৰ্দ্ধতন কৃত্তপক্ষক লিখিত ভাৱে সময়ে সময়ে অৱগত কৰিব লাগিব।
- (ঙ) কোম্পানীয়ে নিজৰ ব্যৱসায়িক বিধি ও নিয়মাবলী প্ৰচাৰ আৰু প্ৰকাশৰ বাবে নিজৰ ওৱেৰ চাইট খুলি ল'ব লাগিব।

৫। যান-বাহন সম্পর্কে নিয়মাবলী :

কোম্পানীৰ অধীনত যান-বাহন সম্পর্কে গ্ৰাহকৰ লগত কেতবোৰ ধৰা-বন্ধা নিয়ম থাকিব।

ঝণৰ নিয়মাবলীৰ সালসলনিৰ ক্ষেত্ৰত তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে কেতবোৰ স্বৰ্ত্ত বা চুক্তি সন্ধিবিষ্টিত থাকিব লাগিবঃ

- (ক) কোম্পানীয়ে যান-বাহন লেন-দেন ও কিনা-বেচাৰ ওপৰত থকা নিয়মাবলী জাননী ফলকত সন্ধিবিষ্টিত কৰিব লাগিব।
- (খ) সময়োপযোগী জাননী কি ভিত্তিত প্ৰয়োগ হ'ল তাৰ সম্পূৰ্ণ কাৰণ উল্লেখ থাকিব লাগিব।
- (গ) চিকিৎসিত লোৱাৰ নিয়মাবলীও জাননী ফলকত উল্লেখ থাকিব লাগিব।
- (ঘ) গ্ৰাহকে কোম্পানীৰ পৰা ঝণ লোৱা আৰু মূলধন উভতাই দিয়াৰ লগতে প্ৰমাণ পত্ৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয়ৰ ক্ষেত্ৰত গ্ৰাহকক কোম্পানীয়ে কি সুবিধা দিব তাৰ বিতং তথ্য জাননী ফলকত উল্লেখ থাকিব লাগিব।
- (ঙ) বিক্ৰীত সামগ্ৰী বা তাৰ পুনৰ উদ্বাৰৰ ক্ষেত্ৰত থকা নিয়মাবলী স্বচ্ছ, শুন্দ্ৰ আৰু গ্ৰাহকৰ পচন্দনীয় হ'ব লাগিব।
- (চ) বিক্ৰী/নিলামৰ ওপৰত থকা নিয়মাবলী স্বচ্ছ, শুন্দ্ৰ আৰু গ্ৰাহকৰ পচন্দনীয় হ'ব লাগিব।
- গ্ৰাহকক কোম্পানীয়ে ঝণ দিয়াৰ সময়ত বৰাপায়ন কৰা চুক্তিৰ একোখনকৈ প্ৰতিলিপি প্ৰদান কৰিব আৰু তাত সকলো স্বৰ্ত্ত খৰচী মাৰি উল্লেখ থাকিব লাগিব।

উভতনি ঝণ অতিরিক্ত বিলস্থলে তাত সুতৰ হাৰ আৰু নিয়মাবলী :

ঝণৰ সুত আৰু অতিরিক্ত বিলস্থ সেৱাকৰৰ ক্ষেত্ৰত কোম্পানীয়ে আভ্যন্তৰীণ নিয়মাবলী পালন কৰিব লাগিব আৰু সেইবোৰ সময়ে সময়ে পৰিবৰ্তনশীল হ'ব।

কোম্পানীয়ে বোৰ্ডৰ দ্বাৰা অনুমোদিত কেতবোৰ মডেল ফৰ্ম মানি চলিব লাগিব আৰু সেইবোৰ নিজ ওৱেৰ চাইটত সন্ধিবিষ্টি থাকিব লাগিব। ভিন ভিন প্ৰাহকৰ ক্ষেত্ৰত ঝণৰ শ্ৰেণী আৰু মানদণ্ডৰ লগত তুলনা কৰি ঝণৰ পৰিমাণ ভিন ভিন হ'ব আৰু তেনে ক্ষেত্ৰত প্ৰাহকৰ দায়বদ্ধতাও ভিন্ন হ'ব। এনেবোৰ বিষয় প্ৰাহকৰ ঝণ আবেদনৰ লগতে অনুমোদিত ঝণৰ সকলো কথা বিতং ভাৱে উল্লেখ থাকিব লাগিব।

৬। কাৰিকৰী বিষয়ক নিয়মাবলী :

কোম্পানীৰ অধীনৰ সকলো ক্ষেত্ৰীয় কাৰ্য্যালয়ত প্ৰাহকৰ সন্তুষ্টি আৰু অসন্তুষ্টি সম্পর্কে কোম্পানীৰ কৰণীয় সকলো নিয়মাবলীৰ বিতং তথ্য প্ৰচাৰিত আৰু প্ৰসাৰিত ভাৱে তলত দিয়া ধৰণে সন্ধিবিষ্টি থাকিব লাগিবঃ

- ১। ক্ষেত্ৰীয় বা ৰাজ্যিক সচিব প্ৰধানৰ নাম ও যোগাযোগৰ সম্পূৰ্ণ বিৱৰণ (প্ৰথম স্তৰ)।
- ২। ক্ষেত্ৰীয় বা ৰাজ্যিক কাৰ্য্যালয়ৰ নাম ও ঠিকনা তলত দিয়া ধৰণৰ হ'ব লাগিব।
- ৩। ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়া/ মুখ্য বিষয়া, নন বেঞ্জিঙ কাৰ্য্যদণ্ড, ভাৰতীয় বিজাৰ্ড বেংক, ফোট প্ৰেচিচ, ৰাজাজী শালৈ, চেমাই ৬০০০০১।

প্ৰথম স্তৰৰ কাৰ্য্যালয় বা কাৰ্য্যদণ্ডৰ সম্পূৰ্ণ বিৱৰণ দিয়া নাথাকিলে কোম্পানীৰ ঠিকনা —

গ্ৰিভেঞ্চ বিড়াচেল ওফিচাৰ (জিআৰও) মি: কিশোৰ কুমাৰ লোধা, চিএফও, হিন্দুজা লেল্যেণ্ড ফাইনেঞ্চ লিমিটেড, কপোৰেট কাৰ্য্যালয়, নং ২৭ — এ, উদ্যোগ উন্নয়ন ক্ষেত্ৰ (দক্ষিণ ক্ষেত্ৰ), গুইন্দি, চেমাই-৬০০০৩২ নাইবা Email to kishorelodha@hindujaleylandfinance.com বুলি উল্লেখ থাকিব লাগিব।